

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **G. H.**, zastoupeného opatrovníkem Mgr. Dagmar Rezkovou – Dřímalovou, advokátkou se sídlem Praha 6, Muchova 9/223, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 1. 2009, č. j. 1 Az 79/2007 - 13,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 1. 2009, č. j. 1 Az 79/2007 - 13, **se zrušuje.**

II. Řízení **se zastavuje.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

IV. Ustanovenému opatrovníku stěžovatele Mgr. Dagmar Rezkové – Dřímalové **se určuje** odměna za výkon funkce opatrovníka ve výši 600 Kč která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 11. 12. 2007, č. j. OAM-10-646/LE-03-07-2007 (dále jen „napadené rozhodnutí“), rozhodl žalovaný o tom, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Městského soudu v Praze žalobou; ten usnesením ze dne 2. 1. 2009, č. j. 1 Az 79/2007 - 13, řízení o žalobě zastavil. V odůvodnění svého usnesení konstatoval, že poté, co se mu vrátila nedoručená zásilka, adresovaná žalobci, učinil dotazy stran zjištění jeho pobytu. Ze zprávy Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie ze dne 10. 6. 2008 městský soud zjistil, že žalobce dne 16. 2. 2008 svévolně opustil svou poslední adresu, kterou bylo Pobytové středisko Stráž pod Ralskem. Dále ze zprávy vyšlo najevo, že skutečný pobyt žalobce na území ČR není znám. Krajský soud proto přistoupil k zastavení řízení pro naplnění podmínek podle ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu.

Rozsudek napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž uplatňuje důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel namítá, že krajský soud postupoval formalisticky a zcela zbytečně mu odepřel meritorní soudní přezkum v jeho věci. Uvedl, že v době podání žaloby (prosinec 2007) byl ubytován v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem. V polovině února 2008 pobytové středisko opustil a městský soud tak skutečně neměl k dispozici jeho adresu a v lednu 2009 rozhodl o zastavení řízení o žalobě podle ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatel však namítá, že v době rozhodování o zastavení řízení již byl opět několik měsíců ubytován v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem. Je přesvědčen, že ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu je třeba vykládat restriktivně, neboť jeho aplikace omezuje možnost soudního přezkumu a s ohledem na čl. 36 Listiny základních práv a svobod je lze použít teprve tehdy, učinil-li soud všechna dostupná zjištění k žalobcově pobytu a pouze v případech, kdy již nemůže v řízení pokračovat. Městský soud sice zjišťoval místo pobytu stěžovatele, ale nebyla splněna druhá podmínka, neboť v řízení i přes stěžovatelovu nepřítomnost bylo lze pokračovat. V době stěžovatelovy nepřítomnosti nebyly vůči jeho osobě činěny žádné úkony a soud ani nepotřeboval jeho součinnost. Ve věci nebylo nařízeno jednání ani stěžovateli nebyla zaslána žádná výzva. Poté, co se stěžovatel v průběhu roku 2008 vrátil do pobytového střediska, nevěděl, že městský soud činil v mezidobí zjištění stran jeho pobytu. Stěžovatel dále upozorňuje, že mu byl v září 2008 ustanoven opatrovník z důvodu neznámého pobytu, přestože se v této době zdržoval v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem.

Po shledání přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou, zda stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a je tedy přijatelná ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. Vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany se zdejší soud podrobně věnoval v řadě svých rozhodnutí, např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, případně v usnesení ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 – 57, dostupném z www.nssoud.cz. V rozhodnutí posledně zmiňovaném dospěl k závěru, že *„případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této*

kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti." Právě taková zásadní pochybení Nejvyšší správní soud zjistil v daném případě v postupu městského soudu; kasační stížnost proto posoudil jako přijatelnou.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 1, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost je důvodná.

Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatel podal žalobu u městského soudu dne 17. 12. 2007 (datum předání poštovní přepravě); jako místo pobytu uvedl Přijímací středisko Praha – Ruzyně, Praha 6. Usnesením ze dne 13. 2. 2008, č. j. 1 Az 79/2007 – 5, ustanovil městský soud stěžovateli zástupcem pro řízení před soudem Organizaci pro pomoc uprchlíkům. Toto usnesení se městskému soudu nepodařilo doručit na stěžovatelem uvedenou adresu. Na č. l. 7a je v soudním spise založen výpis z databáze žalovaného (pořízený prostřednictvím dálkového elektronického přístupu) ze dne 20. 5. 2008, vztahující se nepochybně k osobě stěžovatele (dle kódu uprchlíka), z něhož je patrné, že stěžovatel dne 16. 2. 2008 svévolně opustil Pobytové středisko Stráž pod Ralskem. K dotazu městského soudu Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie přípisem ze dne 10. 6. 2008 sdělila, že stěžovatel dne 16. 2. 2008 svévolně opustil Pobytové středisko Stráž pod Ralskem a jeho současné místo pobytu není známé. K dotazu městského soudu ze dne 28. 5. 2008 stran pobytu stěžovatele se Organizace pro pomoc uprchlíkům nevyjádřila. Usnesením ze dne 16. 9. 2008, č. j. 1 Az 79/2007 – 12, ustanovil městský soud stěžovateli podle ustanovení § 29 odst. 3 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř."), ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s., opatrovníkem Organizaci pro pomoc uprchlíkům, a to z důvodu jeho neznámého pobytu. Usnesením ze dne 2. 1. 2009, č. j. 1 Az 79/2007 – 13, městský soud řízení o žalobě podle ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu zastavil. Opatrovník stěžovatele převzal usnesení dne 6. 1. 2009. Stěžovatel proti usnesení městského soudu osobně brojil kasační stížností, podanou na podatelně městského soudu dne 9. 1. 2009, a doplněnou dne 21. 1. 2009. V kasační stížnosti uvedl jako adresu svého pobytu ubytovnu Diecézní charity, Litoměřice, Dómské náměstí 10.

Tvrzení stěžovatele, že se v době ustanovení opatrovníka z důvodu neznámého pobytu (16. 9. 2008) a v době rozhodování městského soudu o zastavení řízení (2. 1. 2009) zdržoval již opětovně v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem, si Nejvyšší správní soud ověřil výpisem z databáze žalovaného, vztahujícím se k osobě stěžovatele, pořízeným dne 6. 5. 2010 prostřednictvím dálkového elektronického přístupu. Z tohoto výpisu se podává, že stěžovatel dne 16. 2. 2008 svévolně opustil pobytové středisko. U záznamu opětovného příchodu do pobytového střediska dne 14. 8. 2008 je vyznačena poznámka *transfer Dublin*. Nicméně je z výpisu naprosto zřejmé, že v době od 14. 8. 2008 do 12. 1. 2009 se stěžovatel zdržoval v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem. Do tohoto období spadá činnost

městského soudu, spočívající v ustanovení opatrovníka pro neznámý pobyt i zastavení řízení.

Ze soudního spisu se navíc podává, že městský soud rozhodoval o ustanovení opatrovníka (16. 9. 2008) a o zastavení soudního řízení (2. 1. 2009) na základě výpisu z databáze žalovaného, opatřeného dne 20. 5. 2008 a sdělení Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké policie ze dne 10. 6. 2008.

Především tedy Nejvyšší správní soud městskému soudu vytýká, že stěžovateli ustanovil opatrovníka, ačkoliv si neověřil, zda je skutečně v rozhodné době stále neznámého pobytu. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2008, č. j. 5 Azs 41/2008 – 87 (všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), se podává, že *„[p]okud má být účastníku řízení (...) ustanoven opatrovník podle § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a v dalším řízení doručováno pouze tomuto opatrovníkovi, musí být skutečně postaveno najisto, že pobyt dotčeného účastníka je neznámý.“* V daném případě tedy městský soud rozhodoval na základě minimálně tři měsíce zastaralých informací o stěžovatelově pobytu, které si v rozhodné době vůbec neaktualizoval. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl již od 14. 8. 2008 opět prokazatelně ubytován v pobytovém středisku Stráž pod Ralskem, nebyly vůbec splněny zákonné podmínky (§ 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.) pro ustanovení opatrovníka, neboť nelze tvrdit, že by stěžovatelův pobyt v rozhodné době (16. 9. 2008) nebyl znám. Opatrovník tak byl stěžovateli ustanoven bez splnění zákonných podmínek.

Co se týče samotného usnesení o zastavení řízení ze dne 2. 1. 2009 podle ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu, tj. z důvodu, že nebylo možné zjistit místo pobytu žadatele o udělení mezinárodní ochrany, je zjevné, že městský soud rozhodoval o zastavení řízení s odstupem zhruba šesti měsíců od doby, kdy si naposledy zjišťoval informace o pobytu stěžovatele. Tyto informace byly v době zastavení řízení zjevně zastaralé, přičemž si je městský soud nikterak neaktualizoval, a to ani prostým ověřením v evidenci Ministerstva vnitra. Právě z ní přitom vyplývalo, že se stěžovatel v době rozhodování o zastavení řízení v Pobytovém středisku Stráž pod Ralskem zdržoval. K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2009, č. j. 8 Azs 21/2009 – 91, z něhož se podává, že *„[v]ychází-li soud ve svém rozhodnutí mj. ze skutečnosti, že je účastník řízení neznámého pobytu, musí být ověření této skutečnosti přiměřeně aktuální.“* V tomto směru se přibližně šestiměsíční prodleva od získání informací o pobytu stěžovatele do rozhodnutí o zastavení řízení nejeví přiměřená. Uvedené platí tím spíše, že v době rozhodování městského soudu bylo možné jednoduše zjistit místo pobytu stěžovatele z evidence dostupné soudu na internetu. Pro zastavení řízení podle ustanovení § 33 písm. b) zákona o azylu tak nebyly dány podmínky a rozhodnutí městského soudu je ve světle výše uvedeného nezákonné.

Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení městského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.); nerozhodl však o vrácení věci městskému soudu, protože byly dány důvody pro zastavení řízení (§ 110 odst. 1 věta první za středníkem s. ř. s.), byť jiné, než které shledal městský soud.

Nejvyšší správní soud totiž zjistil, že v evidenci Ministerstva vnitra je u příchodu stěžovatele do Pobytového střediska Stráž pod Ralskem dne 14. 8. 2008 uvedena poznámka *transfer Dublin*. Městský soud, předtím než věc postoupil k rozhodnutí o kasační stížnosti, činil zjištění stran aktuálního pobytu stěžovatele a skutečnosti, zda v průběhu řízení stěžovatel neopustil neoprávněně území ČR. Z přípisu Ministerstva vnitra ze dne 26. 8. 2009 se podává, že stěžovatel opustil Pobytové středisko Stráž pod Ralskem dne 12. 1. 2009 a poté byl od 12. 1. 2009 do 23. 2. 2009 ubytován u Diecézní charity v Litoměřicích, Pobřežní 232. O dalším pobytu stěžovatele nemělo Ministerstvo vnitra žádné informace. Ohledně poznámky *transfer Dublin* Ministerstvo vnitra uvedlo, že stěžovatel dne 16. 2. 2008 svévolně opustil Pobytové středisko Stráž pod Ralskem, respektive i území ČR. Následně byl zadržen příslušnými orgány v Belgickém království, přičemž byl na základě nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a mechanismy pro určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetího státu na území členských států („*nařízení Dublin*“) dne 14. 8. 2008 vrácen do ČR, do Pobytového střediska Stráž pod Ralskem.

K dotazu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2010 stran poznámky *transfer Dublin* Ministerstvo vnitra dne 13. 5. 2010 dále upřesnilo, že dne 30. 5. 2008 obdrželo od belgických orgánů žádost o přijetí stěžovatele zpět na území ČR ve smyslu čl. 16 odst. 1 písm. c) citovaného nařízení. Z žádosti belgických orgánů vyplynulo, že stěžovatel byl na území Belgického království zadržen policií dne 24. 4. 2008 a umístěn do uzavřeného centra (zřejmě do detenčního zařízení), kde dne 30. 4. 2008 požádal o udělení mezinárodní ochrany. Posléze byl propuštěn do otevřeného azylového zařízení. Podle informace belgických orgánů přicestoval stěžovatel do země autem, přičemž tento odvoz měli zorganizovat jeho rodiče, kteří v zemi legálně pobývají. Ministerstvo vnitra poskytlo dne 11. 6. 2008 souhlas belgickým orgánům s přijetím stěžovatele zpět na území České republiky a dne 14. 8. 2008 se toto předání uskutečnilo.

Na daný případ lze tedy aplikovat ustanovení § 33 *písm. c)* zákona o azylu, dle kterého soud zastaví řízení, pokud *žadatel o udělení mezinárodní ochrany (žalobce) v průběhu řízení neoprávněně vstoupil na území jiného státu*.

Ustanovení čl. 16 odst. 1 písm. c) nařízení č. 343/2003 stanoví, že *členský stát příslušný k posouzení žádosti o azyl podle tohoto nařízení je povinen přijmout zpět za podmínek stanovených v článku 20 žadatele, jehož žádost se posuzuje a který bez povolení přebývá na území jiného členského státu.*

Z předchozí aplikace ustanovení čl. 16 odst. 1 písm. c) nařízení č. 343/2003 na případ stěžovatele vyplývá, že stěžovatel na území Belgického království vstoupil *neoprávněně* a posléze byl vrácen do ČR. Podmínky ustanovení § 33 písm. c) zákona o azylu [ve spojení s ustanovením § 47 písm. c) s. ř. s.] tak byly naplněny a Nejvyšší správní soud proto řízení, v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 větou první za středníkem s. ř. s. zastavil, ovšem na základě jiných skutečností a právních důvodů, než učinil dříve městský soud.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na jejich náhradu.

Krajský soud stěžovateli ustanovil opatrovníkem advokátku; náklady řízení v tomto případě hradí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Náklady spočívají v odměně za jeden úkon právní služby (převzetí ustanovení opatrovníkem) v částce 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 5 a § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 600 Kč. Advokátka nedoložila, že by byla plátkyní daně z přidané hodnoty, proto Nejvyšší správní soud nepřistoupil ke zvýšení odměny a náhrad podle zvláštních právních předpisů. Ustanovenému opatrovníkovi se tedy přiznává odměna v celkové výši 600 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2010

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu